

ODPRTA ZNANOST NA UNIVERZI V LJUBLJANI

ODPRTA ZNANOST V DOKUMENTIH UL

1. [Strategija Univerze v Ljubljani 2022-2027](#)

UL bo v skladu s Strategijo UL 2022-2027 izvajala aktivnosti, ki bodo do konca leta 2027 omogočile raziskovalno delo in širjenje rezultatov raziskovanja v skladu z načeli odprte znanosti ter ustrezno in enotno upravljanje raziskovalnih rezultatov in podatkov.

2. [Statut Univerze v Ljubljani](#)

2 AVTONOMIJA UNIVERZE

6. člen

Univerza je pri izvajanju svoje dejavnosti avtonomna in avtonomijo uresničuje s tem, da v skladu s svojim poslanstvom izvaja izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in umetniško dejavnost, zlasti da samostojno:

- oblikuje strategijo razvoja univerze,
- določa pravila organizacije in delovanja univerze kot skupnosti študentov, pedagogov, raziskovalcev in strokovnih delavcev,
- upravlja in razpolaga s svojim premoženjem,
- odloča o volitvah in imenovanju svojih organov,
- **oblikuje študijske in raziskovalne programe ter določa način njihovega izvajanja v skladu z načeli odprte znanosti,**
- odloča o izvolitvah v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev ter visokošolskih in raziskovalnih sodelavcev ter sprejema merila zanje,
- odloča o zaposlovanju učiteljev, znanstvenih delavcev, sodelavcev in strokovno-administrativnih ter tehničnih delavcev.

133. člen

Če je po študijskem programu predpisana izdelava pisnega zaključnega dela, ga mora študent predložiti v elektronski obliki, članica pa lahko določi tudi predložitev tiskane oblike. Ob predložitvi zaključnega dela mora študent s pisno izjavo potrditi, da je zaključno delo rezultat njegovega samostojnega dela, da je tiskani izvod, kadar obstaja, identičen z elektronskim, podati soglasje za uporabo elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija za preverjanje s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebin in na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenesti pravico reproduciranja, vključno s pravico shranitve v elektronski obliki, ter pravico dajanja pisnega zaključnega dela študija na voljo javnosti na svetovnem spletu **preko Repozitorija Univerze v Ljubljani.**

Senat univerze določi način in pravila za **preverjanje podobnosti vsebine** elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija in ugotavljanje plagiatorstva ter pogoje za **začasno nedostopnost vsebine** pisnega zaključnega dela študija.

Zaključno delo se lahko sprejme in oceni, ko so za to izpolnjeni pogoji, predpisani s študijskim programom in pravili članice.

Tiskani izvod zaključnega dela, kadar obstaja, se hrani v knjižnici, **elektronski izvod zaključnega dela pa v repozitoriju**. Druge oblike zaključnega dela se hranijo na primeren način, v skladu s pravili članice.

3. Pravilnik o preverjanju podobnosti vsebine elektronske oblike pisnega zaključnega dela študija in pogojih za začasno nedostopnost vsebine pisnega zaključnega dela študija

4. Pravilnik o doktorskem študiju Univerze v Ljubljani, velja od 1. 10. 2021

34. člen

Doktorand:

- se je dolžan dogovoriti za mentorstvo oziroma somentorstvo na doktorskem študiju;
- redno opravlja študijske obveznosti in raziskovalno delo;
- v skladu s študijskim programom prijavi dispozicijo doktorske disertacije, javno predstavi dispozicijo doktorske disertacije in rezultate raziskovalnega dela, izdela doktorsko disertacijo, objavi oziroma ima v objavo sprejet najmanj en izvorni znanstveni članek v skladu z 29. členom tega pravilnika in javno zagovarja doktorsko disertacijo;
- z mentorjem in somentorjem sodeluje ter se posvetuje o vsebini, načinu in standardih dela pri doktorski disertaciji;
- mentorju in somentorju redno poroča o poteku svojega dela;
- opravlja raziskovalno delo v skladu z etičnimi normami UL;
- upošteva ter javno prizna prispevek mentorja in somentorja ter drugih sodelavcev;
- z mentorjem in somentorjem ter drugimi sodelavci se dogovori o objavi rezultatov raziskovalnega dela, opravljenega v okviru doktorskega študijskega programa;
- **skrbi za transparentnost in preverljivost raziskovalnega dela ter čim bolj odprt dostop do raziskovalnih podatkov v skladu s 50. členom tega pravilnika. O tem poroča mentorju in somentorju ter KSDŠ.**

36. člen

Doktorand odda vlogo s predlogom dispozicije doktorske disertacije pristojnemu organu v skladu z navodili članice. Vloga vsebuje podatke o doktorandu ter:

1. dispozicijo doktorske disertacije (3 do 7 strani besedila ter seznam najpomembnejše literature in virov), ki obsega:
 - naslov disertacije v slovenskem in angleškem jeziku oziroma drugem tujem jeziku v primeru študija tujega jezika in književnosti;
 - znanstveno področje doktorske disertacije;
 - opredelitev raziskovanja, ki vključuje:

- kratek pregled ožjega znanstvenega področja in prikaz dotedanjih raziskav na področju doktorske disertacije in namen raziskave;
- jasno predstavljene hipoteze ali raziskovalna vprašanja ali cilje s kratko obrazložitvijo;
- zasnovo raziskav in opis metod raziskovanja;
- opredelitev pričakovanih rezultatov in izvirnega prispevka k znanosti;
- seznam relevantne literature s področja doktorske disertacije;
- **osnutek načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki v skladu s 50. členom tega pravilnika;**

43. člen

... posodobljena različica načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki v skladu s 50. členom tega pravilnika ...

45. člen

... končna različica načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki ...

Ravnanje z raziskovalnimi podatki

50. člen

Raziskovalni podatki, ustvarjeni in zbrani za potrebe doktorske disertacije, morajo biti objavljeni ali drugače dostopni na način, ki omogoča njihovo preglednost, dostopnost, interoperabilnost ter možnost ponovnega vrednotenja in uporabe. **Doktorand odda raziskovalne podatke v podatkovni repozitorij, podatkovno središče ali arhiv raziskovalnih podatkov, s čimer se zadosti načelom preverljivosti, transparentnosti in odprte znanosti.** Prednostno se raziskovalni podatki predajo področnim nacionalnim ali mednarodnim podatkovnim središčem, namenjenim določenim vrstam podatkov ali v Repozitorij UL.

V doktorski disertaciji se navede, kje so dostopni podatki in kako je mogoče dostopati do njih. Izjeme pri deljenju podatkov so upravičene, kadar gre za osebne in občutljive podatke ali kadar gre za razloge varovanja intelektualne lastnine oziroma nerazkrivanja ogroženih področij, skupin ali vrst. V primeru uveljavljanja utemeljenih izjem pri deljenju podatkov doktorand v dogovoru s podatkovnim središčem poskrbi za ustrezen način zaščite podatkov in omejitve dostopa do podatkov. Za katalog podatkovnega središča morajo biti v tem primeru pripravljene vsaj prosto dostopni metapodatki, iz katerih je razvidno, kje in pod kakšnimi pogoji so raziskovalni podatki dostopni.

INFRASTRUKTURA ZA ODPRTO ZNANOST NA UL

Repozitorij Univerze v Ljubljani ([slovenski](#) in [angleški vmesnik](#)) izpolnjuje [priporočila Open AIRE za repozitorije \(RUL v OpenAIRE\)](#):

- **Za shranitev člankov in drugih publikacij v Repozitorij UL se obrnite na matično knjižnico članice UL.**
- Raziskovalci UL lahko sami shranijo raziskovalne podatke v Repozitorij UL ali pa za shranitev zaprosijo repozitorij@uni-lj.si ali knjižnico članice UL.

Na Univerzi v Ljubljani Fakulteti za družbene vede deluje **Arhiv družboslovnih podatkov** (ADP, [slovenski vmesnik](#)), ki je nacionalno podatkovno središče za raziskovalne podatke v družboslovju in

humanistiki. ADP je član evropske digitalne raziskovalne infrastrukture za družboslovje CESSDA ERIC in opravlja tudi naloge Nacionalnega vozlišča Research Data Alliance za Slovenijo ([RDA Node Slovenia](#)).

Na Univerzi v Ljubljani Filozofski fakulteti deluje **Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije** (CLARIN.SI; nacionalni koordinator CLARIN.SI je Institut Jožef Stefan).

Repozitorij Univerze v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov in Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije so vključeni v **Nacionalni portal odprte znanosti (Open Science Slovenia) in mednarodne agregatorje**.

Na Univerzi v Ljubljani Medicinski fakulteti deluje **ELIXIR Slovenija**, ki je nacionalno vozlišče evropske digitalne raziskovalne infrastrukture za vede o življenju ELIXIR Europe. Vozlišče nudi podporo za ravnanje z raziskovalnimi podatki in vzpostavlja nacionalni podatkovni arhiv za vede o življenju.

Nekaj fakultet UL sodeluje v **Slovenskem nacionalnem superračunalniškem omrežju (SLING)**, ki je konzorcij za razvoj razpršenega računalništva in upravljanje superračunalniških infrastruktur v Sloveniji. SLING omogoča prost dostop do infrastrukture za porazdeljeno računanje in obdelavo podatkov.

Več informacij o raziskovalni infrastrukturi UL je navedeno [na tej povezavi](#).

ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST UL

UL je ustanovila [Založbo Univerze v Ljubljani](#). Članice UL izdajajo **51 odprtodostopnih znanstvenih revij**. Skupno je na UL letno izdanih **približno 280 knjig** (več kot polovica je odprto dostopnih), od tega [Znanstvena založba Filozofske fakultete](#) letno izda približno 70-80 odprtodostopnih znanstvenih monografij.

Povezave:

- Spletna knjigarna Založbe Univerze v Ljubljani: <https://knjigarna.uni-lj.si/>,
- Portal Revije Založbe Univerze v Ljubljani: <https://journals.uni-lj.si/>,
- Portal E-knjige Založbe Univerze v Ljubljani: <https://ebooks.uni-lj.si/>.

Univerza v Ljubljani Filozofska fakulteta je **partnerica v raziskovalni infrastrukturi OPERAS** za podporo odprtodostopnemu znanstvenemu komuniciranju v družboslovju in humanistiki v Evropskem raziskovalnem prostoru (European Research Area, ERA).

UL je podprla **Akcijski načrt za diamantni odprti dostop** ([Action Plan for Diamond Open Access](#)).

ODPRTODOSTOPNO OBJAVLJANJE RAZISKOVALCEV UL V MEDNARODNIH ZNANSTVENIH REVIJAH

UL je članica slovenskih konzorcijev za plačilo dostopa do elektronskih revij največjih mednarodnih znanstvenih založnikov. V pogodbah so dogovorjene tudi nekatere **ugodnosti glede odprtodostopnega objavljanja dopisnih avtorjev z UL**, ki so navedene [na tej povezavi](#).

OBČANSKA/DRŽAVLJANSKA ZNANOST

V okviru projekta EUTOPIA TRAIN zveze univerz EUTOPIA, katere članica je UL, deluje **skupina za občansko/državljsko znanost** (EUTOPIA Community of Practice Citizen Science). Zanimanje za sodelovanje sporočite na naslov repozitorij@uni-lj.si.

SPREMEMBA VREDNOTENJA RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

UL je sledila pobudi Evropske komisije za spremembo vrednotenja raziskovalne dejavnosti in se vključila v **Koalicijo za napredek vrednotenja raziskovalne dejavnosti** (Coalition for Advancing Research Assessment, CoARA). Do konca februarja 2023 je v koalicijo pristopilo preko 480 organizacij ([člani iz Slovenije](#)).

PODPORA IN OBVEŠČANJE O ODPRTI ZNANOSTI

V knjižnicah članic UL nudijo informacije glede odprtodostopnega objavljanja v mednarodnih znanstvenih revijah in shranjevanja v Repozitorij UL.

Na Rektoratu UL deluje **nacionalna točka za odprti dostop OpenAIRE** ([OpenAIRE National Open Access Desk](#), NOAD) za podporo raziskovalcem in drugim deležnikom glede izpolnjevanja določil o odprti znanosti.

UL redno seznanja raziskovalce in druge deležnike odprte znanosti z novostmi. **Predstavitve in posnetki preteklih dogodkov** so dostopni [na tej povezavi](#). **Napovedi bodočih dogodkov** so objavljene [tukaj](#).

Predstavitve in posnetki webinarjev o ravnanju z raziskovalnimi podatki za doktorske študente UL so dostopni [na tej povezavi](#).

Najnovejše informacije o odprti znanosti so objavljene [na strani UL o odprti znanosti](#).

SLOVENSKA SKUPNOST ODPRTE ZNANOSTI

UL je podpisala **Dogovor o sodelovanju v Slovenski skupnosti odprte znanosti, iniciativi za nacionalni oblak odprte znanosti** ([spletna stran Skupnosti](#)).

NACIONALNI PROJEKT O ODPRTI ZNANOSTI, FINANCIRAN S SREDSTVI NAČRTA ZA OKREVANJE IN ODPORNOST

UL je članica konzorcija 21-ih JRO-jev v projektu *Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji* (SPOZNAJ), izbranem za financiranje na javnem razpisu *Prilagoditev javnih raziskovalnih organizacij in Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani za delo po načelih odprte znanosti*. **Najpomembnejše načrtovane aktivnosti projekta so:**

- **prilagoditev delovanja JRO-jev v skladu z načeli odprte znanosti,**
- **ozaveščanje, usposabljanja, izobraževanja, priročnik o odprti znanosti, še posebej o ravnanju s FAIR in odprtimi raziskovalnimi podatki.**

DODATNE INFORMACIJE

Naslov e-pošte: repozitorij@uni-lj.si

Tel. št.: 01 2418 679